

vaardig in lezen

www.leukerlezen.nl

**Een project voor het oefenen van leesvaardigheid,
bestemd voor havo 4-leerlingen van De Breul, periode 4**

Zeist, 2 maart 2015

Tineke van Schoonhoven

Word een ster in tekstbegrip!

In havo 4 en havo 5 oefen je regelmatig je leesvaardigheid. Aan het einde van havo 5 wordt deze vaardigheid getoetst in het centraal eindexamen. Synoniemen voor leesvaardigheid zijn ook wel tekstbegrip, tekstverklaring of leesbegrip of begrijpend lezen.

Veel mensen vinden begrijpend lezen moeilijk of zij vinden het saai en kunnen daarom weinig concentratie opbrengen voor het lezen van teksten. Uit onderzoek (maar ook uit eigen ervaring) weten we dat havo 4-leerlingen soms snel afgeleid zijn van hun leestaken. We denken dat ze daarom lagere cijfers halen dan nodig is. Dat werkt door in havo 5, bij het centraal eindexamen zijn de cijfers laag. Inmiddels hebben heel wat onderzoekers aangetoond dat Havo 4-leerlingen goed te motiveren zijn voor hun leesvaardigheid, als leerlingen maar niet steeds uit het boek hoeven werken. Er moet in de les meer met de teksten gedaan worden. Daarom krijg je in periode 4 de leeslessen aangeboden met meer afwisselende werkvormen. Bij die lessen hoort ook dit boekje. Het doel van deze cursus is dat jij gemotiveerd raakt om je leesvaardigheid goed te oefenen en dat je een ster wordt in tekstbegrip!

Om je leesvaardigheid goed te trainen, kun je gebruik maken van de website www.leukerlezen.nl Op het leerlingendeel van deze site vind je instructiefilmpjes, theorie, linkjes naar online oefeningen, invulschema's en nog veel meer. Ook alle teksten, zoals dit boekje, kun je terugvinden op de site en downloaden. Lekker handig voor het geval je (per ongeluk) dit boekje kwijtraakt. De site en dit boekje maken deel uit van een onderzoek naar de motivatie voor leesvaardigheid onder havo 4-leerlingen. Daarnaast werk je in periode 4 aan de opdrachten uit NN volgens de planner voor periode 4.

Tot slot dan nog even dit. Wist je dat leerlingen met een grote woordenschat beter teksten begrijpen? (Tuurlijk wist je dat.) Maar wist je dat 30 % van die woordenschat in jullie leeftijd wordt aangeleerd door het vrij lezen van fictie, literatuur en andere teksten? Dus...? Daag je zelf uit, ga lekker veel lezen en haal een 8 of hoger voor je proefwerk. (Toegegeven: een 8 is erg hoog. Maar het tikt wel lekker aan. Leesvaardigheid wordt in de PART namelijk getoetst met een weging 4x)

Succes!

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Drie lessen globaal en grondig lezen	1
Les 1.....	2
Les 2 en les 3	4
Meting 1	9
Meting 2	10
Hoofdstuk 2. Observerend hardop leren lezen	11
Les 4.....	11
Hoofdstuk 3. Zelf een toets samenstellen, maken en beoordelen	19
Les 5.....	19
Hoofdstuk 4. Bewust naar teksten luisteren.....	28
Les 6.....	28
Reflectiemodel	33

Hoofdstuk 1. Drie lessen globaal en grondig lezen

Doelen	kennis ophalen: globaal en grondig lezen kernzinnen tekstsoort/doel/bouw teksten leren markeren leren sorteren deelnemen aan discussie inschatten eigen leesniveau
Werkwijze:	in groepjes van drie
Voorkennis	- je weet wat kernzinnen zijn - je kent de tekstsoorten en bijbehorende tekstdoelen - je weet wat bedoeld wordt met tekst-bouw - je weet dat het tekstonderwerp één of enkele woorden is - je weet dat de hoofdgedachte hetzelfde is als de samenvatting van de tekst in één volledige zin. En je weet dat het onderwerp in de hoofdgedachte genoemd wordt.
Inhoud	Les 1: Opdracht 1 tot en met 4 p 2/3 Les 2: Opdracht 5, 6 en 7 p 4 Blanco notitievel voor aantekeningen p 5 Tekst 1 'Verbod op reclame' p 6 Tekst 2 Tekst met tekstregels p 7 Meting 1 p 9 Meting 2 p 10
Materiaal	Digibord Website Leukerlezen.nl => instructiefilmpje deel 1 Filmfragment over vrouw en reclame Verschillende kleuren markeerstiften

In het boekje zitten voldoende lege bladzijden om op te schrijven.

Niveau	F2/ F3	geschikt voor havo 4, als opstapje naar moeilijkere teksten
---------------	--------	---

Les 1

Opdracht 1 De tekst op tekstvel 1, pagina 6 'Verbod op reclame voor cosmetische chirurgie' bevat alleen de inleiding en het slot van een tekst. Wat zou er in het middenstuk kunnen staan? (10 minuten)

- Stap 1 Lees eerst de tekst in stilte
- Stap 2 Markeer, terwijl je leest, de kernzinnen in beide alinea's
- Stap 3 Vergelijk in je groepje jullie kernzinnen en kom tot overeenstemming. (Bespreek dit ook met de docent.)
- Stap 4 Schrijf in het lege middenstuk deelonderwerpen op die volgens jou in het ontbrekende middenstuk voorkomen.
- Stap 5 Bespreek dit met je tafelgroep. Kiezen jullie dezelfde deelonderwerpen?
- Stap 6 Noteer de deelonderwerpen die je in het middenstuk kunt verwachten. (Voorspelling!)
- Stap 7 Kun je op basis van deze tekst (titel, inleiding en slot) al een conclusie trekken over de tekstsoort? Zo ja, welke? Zo nee,

Ronde 1 Maak een groepje van drie en voer opdracht 1 uit.

Ronde 2 **Opdracht 2.** Bekijk en beluister het volgende beeldfragment aandachtig. (1.35)

http://archieef.schooltv.nl/beeldbank/clip/20070829_vrouwenreclame01

Letterlijke tekst uit deze clip: In de media vind je bepaalde ideeën over de rol van mannen en vrouwen terug. Mannen zijn stoer en vrouwen zijn sexy. Dat scheidt een beeld waar vrouwen in het dagelijks leven nooit aan kunnen voldoen. "Nou, als je kijkt naar de cosmetica-industrie van vandaag de dag, dan zie je dat producten over het algemeen toch meer verkocht worden door een heel mooi, onbereikbaar schoonheidsideaal neer te zetten. Het probleem daarbij is echter dat dat schoonheidsideaal over het algemeen niet echt is". "Als je kijkt naar alle computer trucken die eruit gehaald kunnen worden, dan is het ook geen kunst om er zo mooi, of tenminste zo uit te zien zoals die mevrouw eruit ziet. En is het eigenlijk ook wel eng dat we met elkaar zo'n onrealistische nepschoonheid nastreven, Ja, het zou verboden moeten worden denk ik, ha ha." "Wat wij willen, wij willen juist producten verkopen vanuit een positief zelfbeeld, vanuit een echt beeld van schoonheid, met echte vrouwen, om op die manier vrouwen en meiden aan te moedigen om op een positieve manier met hun uiterlijk om te gaan en de verzorging om te gaan, en niet iets na te streven wat niet echt is".

Opdracht 3 : bespreek met elkaar de volgende vragen.

1. Wat is het onderwerp en de hoofdgedachte van dit beeldfragment?
2. Bespreek wat de tekstsoort en het doel van de tekst is: is de tekstsoort uiteenzettend, beschouwend of betogend? Of is de tekst juist aansporend en hebben we hier dan te maken met reclame?
3. Voer een discussie met je tafelgroep (of als de docent dat wil met de hele klas) over de vraag:

Moeten reclames met onbereikbare schoonheidsidealen verboden worden?

Opdracht 4: Lees tekst 2 op pagina 7 globaal

(Dus ga beslist niet grondig lezen!)

1. Noteer de alinea-indeling in de kantlijn van de tekst.
Geef antwoord op de vragen:
 - a. Wat is de inleiding?
 - b. Wat is het slot?
 - c. Hoeveel alinea's heeft het middenstuk?
2. Markeer de kernzinnen in de inleiding en het slot nog eens.
3. Wat is volgens jou de tekstsoort en het tekstdoel?

Doe de meting 1 op pagina 9.

Bekijk eerst het instructiefilmpje deel 2, maak daarna opdracht 5

Opdracht 5. Lees tekst 2 op pagina 7 nu grondig

- 1 Markeer nu alle kernzinnen
- 2 Markeer de regelnummers waar je argumenten ziet staan: hoeveel tel je er in totaal?
- 3 Sorteert met een andere kleur alle citaten en stel de vraag:
 - a. van wie zijn de citaten afkomstig?
 - b. waarom worden ze gebruikt?
- 4 Wat is de bedoeling van de schrijver is met deze tekst? Dus welk tekstdoel heeft deze tekst?
- 5 Vat nu de tekst samen in één zin.
- 6 Bepaal de tekstsoort en motiveer je antwoord
 - 0 A de tekst is een beschouwing, omdat
 - 0 B de tekst is een betoog, omdat
 - 0 C de tekst is een uiteenzetting, omdat
 - 0 D de tekst is een informatieve tekst, omdat
- 7 Vergelijk je antwoorden met elkaar

Opdracht 6. De sorteertaak

Elk groepje maakt één verzameling van drie woorden. Deze gesorteerde woorden uit de tekst moeten op inhoud iets met elkaar te maken hebben. Aan die verzameling wordt een woord uit de tekst toegevoegd dat er inhoudelijk gezien niet bij hoort, maar er ogenschijnlijk goed bij past. De sorteertaak mag voor andere leerlingen niet simpel zijn, dus er moet goed over nagedacht worden.

Van alle verzamelingen kan een (Kahoot)quiz gemaakt worden of je wisselt de verzamelingen op papier met elkaar uit. De hoofdvraag is dan steeds: welk woord hoort in de verzameling niet thuis?

Opdracht 7. Nabespreking in de klas of met je tafelgroep:

De docent laat eerst **alle markeringen** in tekst 2 zien.

1. Welk voordeel heeft het om een tekst eerst globaal te lezen?
2. Welk voordeel heeft het als je in de tekst markeert?
Geldt dit voordeel voor iedereen?
3. Wat is het nut van sorteertaken?
4. Is het fijn dat je met elkaar kan discussiëren over het onderwerp?
5. **Vul meting 2 in op pagina 10**

Huiswerk: Bekijk het instructiefilmpje over grondig lezen.

Tekst 1

Verbod op reclame cosmetische chirurgie

.....
.....
.....
.....

Reclame voor cosmetische chirurgie moet in Nederland worden verboden. Dat stelt de PvdA naar aanleiding van de korting van 92 procent op plastische chirurgie bij het Belgische Clinica Aesthetica via de collectieve inkoop site Groupon. In België geldt een verbod op reclame voor cosmetische chirurgie sinds 2011. In navolging moet dit verbod er ook in Nederland komen.

*Wat zou hier in het
middenstuk kunnen
staan?
Bedenk 3
deelonderwerpen.*

De Partij van de Arbeid wil dat er nu een reclameverbod komt, net als in België. Niet meer stunts met aanbiedingen, maar goede voorlichting geven, zodat mensen een bewuste afweging kunnen maken, waarbij risico's worden meegewogen. Ook wil de partij een stop op reclames die onbereikbare schoonheidsidealen creëren. Het zou immers gek zijn als we dergelijke reclames toestaan, terwijl we betere voorlichting verplicht stellen en 'cowboys van de markt' proberen te weren. Het gaat om het een pakket van maatregelen: stoppen met reclames voor cosmetische chirurgie én onbereikbare schoonheidsidealen én grondige voorlichting.

Bron: [www.PvdA.nl/personen/Lea Bouwmeester](http://www.PvdA.nl/personen/Lea_Bouwmeester): namens PvdA Tweede Kamerlid

1 **Verbod op reclame van cosmetische chirurgie (tekst 2)**

2 Steeds meer jonge meiden doen aan cosmetische chirurgie. Ze vergroten hun
3 borsten of laten vet weg zuigen. Toch zijn deze operaties niet altijd zonder risico.
4 *"Ik was vijftien toen ik mijn borsten liet vergroten. Nu ben ik zeventien en*
5 *verminkt voor het leven"* vertelt Natasha.

6 Reclame voor cosmetische chirurgie moet in Nederland worden verboden. Dat
7 stelt de PvdA naar aanleiding van de korting van 92 procent op plastische
8 chirurgie bij het Belgische Clinica Aesthetica via de collectieve inkoopsite
9 Groupon. In België geldt een verbod op reclame voor cosmetische chirurgie sinds
10 2011. In navolging moet dit verbod er ook in Nederland komen.

11 Een meisje van 17 jaar komt de kliniek van Esthetisch Centrum Amsterdam
12 binnen. Ze draagt een strakke spijkerbroek met cowboylaarzen en om haar
13 schouder draagt ze een schoudertas. Wanneer ze naar de wachtkamer wordt
14 verwezen, pakt ze een glamourtijdschrift uit haar tas en gaat al bladerend zitten.
15 Al snel vertelt het meisje waarvoor ze is gekomen. "Ik krijg vandaag mijn tweede
16 consult" zegt ze glunderend. "Ik wil dolgraag een borstvergroting en de dokter
17 gaat vandaag kijken hoe groot de prothesen precies moeten worden. Zoiets lijkt
18 me fantastisch." Ze wijst naar een foto van Beyoncé die in een niemendalletjes
19 op de rode loper staat. "Grote borsten zijn nu eenmaal mooier." Bang voor
20 complicaties is het meisje niet, de dokter heeft me verteld dat het pijnlijk is,
21 maar "wie mooi wil zijn moet pijn lijden.

22 De laatste jaren is de onvrede bij vrouwen over het uiterlijk gestegen. Vooral
23 jonge meiden zijn niet gelukkig met hun uiterlijk. In een onderzoek van
24 beautymerk Dove uit 2006 blijkt dat maar liefst 22 % van de Nederlandse
25 meiden liever niet naar school gaat uit onvrede over haar uiterlijk. Deze onvrede
26 zorgt ervoor dat veel meisjes die cosmetische chirurgie overwegen, geen
27 uitzondering meer zijn. Op het internet praten honderden meisjes met elkaar via
28 forums over het operatief veranderen van hun uiterlijk. De meest voorkomende
29 correcties onder jonge meisjes zijn: schaamlipcorrecties, borstvergrotingen,
30 neuscorrecties, liposuctie van heupen en benen en het opvullen van de lippen.
31 Toch zijn veel van die correcties niet zonder risico. De 17 jarige Natasha weet
32 daar alles van. Twee jaar geleden liet ze haar borsten vergroten, maar al snel
33 voelde ze dat het niet goed zat. Na enkele hersteloperaties heeft ze aan deze
34 ingreep dikke littekens overgehouden en ongelijke borsten met een rare vorm.
35 Een andere jonge vrouw: de 21 jarige Renate werd direct na de operatie
36 doodziek en zat een maand later met afgestorven tepels en helse pijnen.
37 Dr. Liesbeth Woertman, psycholoog aan de Universiteit Utrecht verbaast het niet
38 dat zoveel tienermeiden al cosmetische chirurgie ondergaan. "Om te beginnen is
39 het ideaalbeeld enorm veranderd de laatste jaren. De meiden van nu worden
40 blootgesteld aan nepschoonheid. De reclame-industrie pompt borsten op met een
41 klik van de muis en tailles worden met centimeters versmald. Recent onderzoek
42 heeft aangetoond dat dergelijke reclames het zelfbeeld van vrouwen enorm
43 aantast. Cosmetische operaties hebben bovendien, als gevolg van die reclames

44 een hoog glamouurgehalte en klinieken spelen daar graag op in. Ze maken
45 reclames met slogans als: make me beautiful en ze tonen in hun programma's
46 alleen de mooie kanten.

47 Ook zijn er betalingsregelingen zodat de drempel voor jonge meiden om een
48 operatie te ondergaan, steeds lager wordt. Die drempel is in veel gevallen al
49 laag, want zelfs schoonheidsspecialisten verrichten tegen relatief lage prijzen
50 verschillende soorten cosmetische ingrepen, terwijl zij daar helemaal niet voor
51 zijn opgeleid. Levensgevaarlijk!

52 Voor het grootste deel komt de onvrede van jonge meiden voort uit reclames. De
53 Partij van de Arbeid wil daarom een verbod op reclames voor cosmetische
54 chirurgie, zoals borstvergroting, buikwandcorrecties en facelifts. Door
55 prijsverlagingen worden mensen verleid tot een medische handeling, terwijl de
56 risico's onderbelicht blijven. De PvdA wil geen reclame, maar juist meer
57 voorlichting over de risico's. Ook moeten plastische ingrepen aan
58 kwaliteitsvoorwaarden voldoen.

59 Het stunten met prijzen in de cosmetische chirurgie is moreel verwerpelijk.
60 Mensen worden met economische argumenten verleid tot het doen van medische
61 ingrepen. Terwijl het gaat om snijden en spuiten in een lichaam, waaraan
62 medische risico's verbonden zijn.

63 Een gebrek aan voorlichting over risico's en gebrek aan kwaliteit is al langere tijd
64 zorg van de beroepsgroep plastisch chirurgen en de Inspectie voor de
65 Gezondheidszorg (IGZ). Volgens hen zijn er 'heel veel cowboys op die markt' en
66 gaat er in private klinieken nogal eens iets mis. Zij maken zich zorgen over de
67 kwaliteit van cosmetische zorg in private klinieken. Basisartsen zouden de
68 operaties verrichten en kinderen onder de 18 jaar worden, tegen de richtlijnen
69 in, behandeld bij bijvoorbeeld overgewicht en borstvergroting. Door het
70 ontbreken van regels kan de IGZ niet vooraf goed toetsen, met alle gevolgen van
71 dien.

72 Plastisch chirurgen in de publieke zorg houden zich redelijk aan de richtlijnen en
73 bijscholing, soms verrichten zij de ingrepen nog te makkelijk. Bij private
74 klinieken is dit erger. Dit vormt een risico voor gezondheid, die vermeden kan
75 worden door aan private klinieken minimaal dezelfde eisen te stellen als aan
76 publieke klinieken. De minister van Volksgezondheid heeft toegezegd dit te
77 regelen. Ook zou meer voorlichting gegeven moeten worden.

78 De Partij van de Arbeid wil dat er nu een reclameverbod komt, net als in België.
79 Niet meer stunten met aanbiedingen, maar goede voorlichting geven, zodat
80 mensen een bewuste afweging kunnen maken, waarbij risico's worden
81 meegewogen. Ook wil de partij een stop op reclames die onbereikbare
82 schoonheidsidealen creëren. Het zou immers gek zijn als we dergelijke reclames
83 toestaan, terwijl we betere voorlichting verplicht stellen en 'cowboys van de
84 markt' proberen te weren. Het gaat om het een pakket van maatregelen:
85 stoppen met reclames voor cosmetische chirurgie én onbereikbare
86 schoonheidsidealen én grondige voorlichting

87 Bron: [www.PvdA.nl/personen/Lea Bouwmeester](http://www.PvdA.nl/personen/Lea_Bouwmeester): Tweede Kamerlid namens PvdA

Meting 1 **van:** Naam:

Je hebt één les besteed aan een tekst en een filmpje over cosmetische chirurgie. Je gaat daar nu een meting voor doen. Kies steeds één antwoord.

1. Je moest in opdracht 1 voorspellen wat er in het middenstuk zou staan, zodat je al over de tekst na zou gaan denken. Hoe vond je dat?
 - A Ik vond dat helemaal niet zinvol
 - B Ik vond dat niet zinvol
 - C Ik vond dat wel zinvol
 - D Ik vond dat heel erg zinvol

2. Vind je het moeilijk om te voorspellen wat er in een tekst kan staan?
 - A Ja, dat vind ik erg lastig
 - B Ja, dat vind ik lastig
 - C Dat hangt helemaal af van het onderwerp van de tekst
 - D Nee, dat vind ik niet lastig
 - E Nee, dat vind ik helemaal niet lastig

3. Hoeveel deelonderwerpen van het middenstuk had jij voorspeld?
 - A Ik had minstens drie deelonderwerpen voorspeld
 - B Ik had twee deelonderwerpen voorspeld
 - C Ik had één deelonderwerp voorspeld
 - D Ik had geen enkel deelonderwerp voorspeld

4. Had je de kernzinnen in de inleiding en in het slot goed gemarkeerd?
 - A Ja, ik had beide kernzinnen goed gemarkeerd
 - B Ik had alleen de kernzin in de inleiding goed gemarkeerd
 - C Ik had alleen de kernzin van het slot goed gemarkeerd
 - D Ik had geen van beide kernzinnen goed gemarkeerd

5. Wist je bij opdracht 1 de tekstsoort en het tekstdoel van tekst 1 al ?
 - A Nee, ik wist geen van beide
 - B Ik twijfelde
 - C Ik wist één van beide zeker
 - D Ja, ik wist beide zeker, omdat

6. De volgende beweringen zijn op mij van toepassing.
Hier mag je meer dan één antwoord aankruisen.
 - A Ik heb nagedacht over het onderwerp van de tekst
 - B Door het filmpje raakte ik betrokken bij het tekstonderwerp
 - C Door de discussie raakte ik betrokken bij het tekstonderwerp
 - D Ik vind de werkvorm voor leesvaardigheid in deze les leuk
 - E Ik vind het moeilijk om kernzinnen te markeren
 - F Door het markeren concentreer ik me beter op de tekst

Meting 2 **van:** Naam:

1. Je moest de kernzinnen in tekst 2 markeren. Hoe vond je dat?
 - A Ik vond dat erg lastig
 - B Ik vond dat lastig
 - C Ik vond dat niet lastig
 - D Ik vond dat helemaal niet lastig

2. Heb je de juiste zinnen gemarkeerd?
 - A Nee, ik had geen enkele kernzin goed gemarkeerd
 - B Nee, ik had één tot drie kernzinnen goed gemarkeerd
 - C Het gaat wel, ik had vier tot vijf kernzinnen goed gemarkeerd
 - D Ja, ik had zes tot acht kernzinnen goed gemarkeerd.
 - E Ja, ik had meer dan acht zinnen goed gemarkeerd

3. Teksten zijn lang niet altijd geschreven "volgens de regels" zoals jij dat op school leert. Daardoor raak je makkelijk aan het twijfelen, bijvoorbeeld over de keuze voor kernzinnen. Hoe kies jij kernzinnen als je twijfelt?
 - A Ik kies gewoon zomaar wat
 - B Ik kies de zin die het onderwerp van de tekst bevat
 - C Ik kies de eerste of de laatste zin van een alinea
 - D Ik kies voor de combinatie van antwoord B en C
 - E Ik markeer dan meerdere zinnen in een alinea.
 - F Anders: nl.,
.....

4. Had jij het aantal alinea's goed geteld? ja nee

5. Als de volgende beweringen voor jou waar zijn, vink ze dan aan.
 - A het sorteren van argumenten vond ik zinvol
 - B het sorteren van citaten vond ik zinvol
 - C de sorteertaak vond ik leuk
 - D door de sorteertaak begreep ik de tekst beter
 - E het discussiëren over de tekstsoort vond ik zinvol
 - F na deze twee lessen heb ik mijn kennis over tekstsoort, tekstdoel en tekstbouw weer op goed op orde
 - G de werkvorm van deze les leesvaardigheid vond ik leuk

6. Sommige onderdelen wil ik beter leren beheersen, zoals:
.....
.....

Hoofdstuk 2. Observerend hardop leren lezen

Les 4

Doel: Je leert door te modelen (kijken, luisteren en nadoen) hoe je een leestaak aanpakt zodat je de tekst goed begrijpt.

Voorkennis Je kent de tekstsoorten en doelen,
je weet wat de volgende begrippen inhouden:

- onderwerp
- hoofdgedachte
- kernzinnen
- signaalwoorden
- verbanden
- structuur
- betrouwbare bronnen
- markeren
- citaten, meningen en feiten
- globaal lezen
- grondig lezen

In je boek en op www.leukerlezen.nl kun je instructiefilmpjes en theorie over deze begrippen vinden.

Materiaal:

Tekst 5: Jongerenprotest op Cyprus	p. 13
Tekst 6: Huidkanker steeds vaker bij jongeren	p. 14
Tekst 7: Tijdelijk oorsuizen	p. 15
Tekst 8: Eetbare insecten produceren minder..	p. 16
Blanco notitieblad	p. 17
Observatieformulier	p. 18

Werkwijze: In groepen van vijf leerlingen: één modeler
twee observanten, twee toehoorders/meelezers

Uitleg **De docent modelt tekst 5 p. 13** 15 min
Jij leest mee met de tekst en je let goed op hoe de docent de leestaak aanpakt. Je krijgt van de docent een instructie om zelf in je groepje te modelen met tekst 6

Opdracht 1 **Een leestaak modelen: tekst 6 p. 14**
De modeler denkt "hardop" terwijl hij leest.
De modeler werkt in fases: zie volgende bladzijde

Vervolg modellen

Fase 1: 10 min

- Leest eerst globaal de titel, inleiding, slot, bron.
- Zeg hardop wat je daarbij denkt.
- Noteer alineanummers
- Markeer kernzinnen, als dat al mogelijk is.
- Markeer signaalwoorden die al opvallen.
- Benoem daarbij alles wat opvalt
- Schat in welke tekstsoort het en waarom je dat denkt
- Schat het tekstdoel in
- Schat de betrouwbaarheid in van de bron

Fase 2 15 min

- Lees de tekst grondig: titel, inleiding, middenstuk, slot, bron
- Markeer overige kernzinnen. (Dus geen details)
- Bepaal het onderwerp van de tekst
- Bepaal de tekstsoort en het doel opnieuw
- Bepaal voor wie de tekst bestemd is
- Markeer signaalwoorden en noem bijbehorende verbanden.
- Markeer met verschillende kleuren opvallende zaken, zoals citaten, meningen, personen die aan het woord zijn en feiten
- Probeer vast te stellen welke structuur de tekst heeft
- Vorm je een mening over de betrouwbaarheid van de bron
- Vat de tekst samen in één volledige zin

Twee observanten vullen het observatieformulier in

Fase 3

Rondje Feedback

10 min

Observanten lezen hun bevindingen voor
Toehoorders geven hun mening

Fase 4 Nabespreken en huiswerkopdracht geven 5 min

Huiswerk

Kies een tekst (tekst 7 op pagina 15 of tekst 8 op pagina 16) en lees de tekst zoals je het in deze les geleerd hebt.

Pas fase 1 én fase 2 toe.

Noteer je bevindingen op het blanco notitieblad.

*Let op! Leerlingen uit H4b voeren deze taak uit en presenteren het aan de klas.
De klas geeft feedback*

Jongerenprotest op Cyprus

Cyprus is maandag op het nippertje gered. Het eiland heeft grote schulden en de banken zijn er al meer dan een week dicht. De EU beloofde maandag te helpen met tien miljard euro. Toch maken veel Cypriotische jongeren zich zorgen om de toekomst.

- Door Charlotte Goldhoorn

Cyprus krijgt die tien miljard niet gratis en moet daarnaast zelf ook nog eens bijna zes miljard euro ophoesten. Dat doet het land door geld weg te halen bij rijke spaarders. Banken zijn erg belangrijk voor de economie van Cyprus. Het geld dat erop staat, is acht keer meer waard dan de totale economie van het land. Dat komt doordat veel buitenlanders er hun spaargeld hebben gestald vanwege het feit dat ze er in Cyprus minder belasting over hoeven te betalen. Nu Cyprus geld nodig heeft, gaat het alle spaarders die meer dan 100.000 euro op de bank hebben, extra zwaar belasten om de zes miljard bij elkaar te krijgen.

Werkloos

Dankzij het reddingsplan gaat Cyprus niet failliet en kan het de euro als munteenheid houden. Maar dit betekent niet dat de problemen voorbij zijn. Van de twee grootste banken wordt er één gesloten en wordt de ander veel kleiner dan deze nu is. Daardoor zullen veel mensen hun baan verliezen.

Ook jongeren zijn niet gerust op hun toekomst. Ze zijn bang dat ze na hun studie geen baan kunnen vinden, nu zoveel mensen werkloos worden. Daarom gingen ze dinsdag de straat op om te protesteren.

Zevendays 27 maart 2013

Huidkanker steeds vaker bij jongeren

Het totale aantal mensen met een kwaadaardig melanoom is de laatste tien jaar verdubbeld. Vooral jongeren hebben steeds vaker huidkanker. Daarom start Stichting Melanoom een internetcampagne om jongeren bewust te maken van de risico's.

Met de nieuwe voorlichtingscampagne op YouTube, Twitter en op Facebook hoopt Stichting Melanoom deze stijging te stoppen. De campagne is gericht op jongeren en heet 'Beste 16-jarige ik'. In een campagnefilmje spreken mensen met huidkanker zestienjarigen aan op hun (zon)gedrag. Ze laten littekens zien van de plekken waar melanomen zijn weggehaald.

Het Antoni van Leeuwenhoek-ziekenhuis bevestigt de stijging. 'In Nederland is melanoom nu de snelst groeiende vorm van kanker', zegt internist-oncoloog Dr. C Blank naar aanleiding van de campagne. 'Jaarlijks komen er ruim 4800 nieuwe patiënten bij. Wij verwachten de komende vijf jaar eenzelfde stijging.' Volgens de artsen komt dat omdat we veel meer en vaker in de zon zitten.

Een deel van de melanomen kan dan ook worden voorkomen door minder lang in de zon te zitten en je goed in te smeren. Daarom krijgen de eerste vijfduizend personen die de Facebook-pagina van Stichting Melanoom liken een zonbeschermingspakket. Naast goed insmeren moet je je huid regelmatig controleren op nieuwe of veranderde moedervlekken.

Zevendays, april 2011

Tijdelijk oorsuizen bij driekwart Vlaamse jongeren

BRON: EOS: 13 AUGUSTUS, 2013 - 15:20

Foto: Imageglobe

Uit een studie van de Universiteit Antwerpen blijkt dat driekwart van de jongeren aan tijdelijk oorsuizen lijdt. Een op de vijf kampt met permanente tinnitus. Nochtans zijn jongeren zich weinig bewust van het probleem: bijna geen enkele jongere vreest voor gehoorschade.

Het aantal gevallen van gehoorschade is de afgelopen twintig jaar - door langere blootstelling aan luide muziek - enorm toegenomen. Onderzoeker Annick Gilles ondervroeg bijna 4.000 Vlaamse jongeren tussen 14 en 18 jaar oud. Drie kwart van de jongeren ervaart na een avondje stappen tijdelijke symptomen van oorsuizen. En zo'n twintig procent van de jongeren heeft permanent last van oorsuizen. Jongens (20%) rapporteren meer blijvende tinnitus dan meisjes (17%). De studie verscheen eind juli in *PLOS One*.

Jongeren zijn zich niet goed bewust van de gevaren van te luide muziek. De meerderheid (95%) is niet bekommerd om permanent oorsuizen. Slechts vijf procent van de Vlaamse jongeren draagt gehoorbescherming bij het uitgaan.

Het dragen van gehoorbescherming verschilt van land tot land. Overal heerst een andere kijk op luide muziek. Zo beschermt ongeveer zestig procent van de Zweedse jongeren de oren, tegenover maar anderhalf procent in Brazilië.

De onderzoekers trekken daarom aan de alarmbel. Ze pleiten voor nieuwe en aangepaste preventiecampagnes. De huidige acties focussen te veel op gehoorschade in het algemeen. De onderzoekers vinden dat het beter is om de aandacht te vestigen op symptomen zoals tijdelijk en permanent oorsuizen. Ook zouden persoonlijke ervaringen moeten helpen om jongeren te sensibiliseren, aldus de onderzoekers. (eb)

Eetbare insecten produceren minder broeikasgassen dan vee

Insecten stoten per kilogram insectenvlees in beginsel veel minder broeikasgassen uit dan runderen en varkens. Dat concluderen wetenschappers van Wageningen University, onderdeel van Wageningen UR, die met overheid en bedrijfsleven onderzoeken of de kweek van insecten kan bijdragen aan een meer duurzame eiwitproductie. Insectenvlees kan zo een alternatief vormen voor gangbaar vlees.

De wereldwijde veeteelt levert een belangrijke bijdrage aan de productie van broeikasgassen. Voor het beoordelen van de duurzaamheid van insectenvlees kwantificeerden de onderzoekers van Wageningen University de productie van broeikasgassen van een aantal eetbare insectensoorten. De resultaten van het onderzoek verschenen in het gerenommeerde, online tijdschrift PLoS ONE van 29 december.

Het onderzoeksteam heeft voor het eerst gemeten hoeveel broeikasgassen insecten per kilogram product uitstoten. Het ging daarbij om methaan (CH₄) en lachgas (N₂O). De resultaten laten zien dat insecten veel minder broeikasgassen uitstoten dan de gangbare productiedieren, zoals runderen en varkens. Zo produceert een varken tien tot honderd keer zo veel broeikasgassen per kilogram groei als bijvoorbeeld meelwormen. Ook de uitstoot van ammoniak (veroorzaker van verzuring en eutrofiëring van grondwater) blijkt aanzienlijk lager te zijn. Een varken stoot acht tot twaalf keer zoveel ammoniak uit per kilogram groei als krekels en tot wel vijftig keer zoveel als sprinkhanen. Bijkomend voordeel van insecten boven zoogdieren is dat ze hun voedsel sneller omzetten in vlees.

Alternatief

Het onderzoek toont aan dat eiwitten afkomstig van insecten, in beginsel, een milieuvriendelijk alternatief zijn voor eiwitten uit vlees afkomstig van de gebruikelijke productiedieren. Verder onderzoek is nodig om na te gaan of de productie van een kilogram insecteneiwit ook milieuvriendelijker is dan conventioneel dierlijk eiwit wanneer de gehele productieketen in aanmerking wordt genomen.

Observatieformulier, horend bij les observerend-hardop-leren lezen

Door goed te observeren kun je de lezer vertellen of de leestaak goed is aangepakt. Noteer een kruisje in de kolom als je iets niet, weinig, gedeeltelijk of vaak hebt waargenomen.

Naam van de geobserveerde:

Naam van de observator:

Welke tekst wordt gelezen?

1= niet waargenomen 2= weinig waargenomen 3= gedeeltelijk waargenomen 4= vaak waargenomen

De lezer leest globaal volgens fase 1:	1	2	3	4
1. Leest hardop de titel, inleiding, slot, bron.				
2. Zegt wat hij/zij daarbij denkt.				
3. Noteert alineanummers				
4. Markeert kernzinnen, als dat al mogelijk is.				
5. Markeert signaalwoorden die al opvallen.				
6. Benoemt daarbij alles wat opvalt				
7. Schat de tekstsoort in en legt uit waarom.				
8. Schat het tekstdoel in en legt uit waarom				
9. Probeert het tekstonderwerp in te schatten				
10. Schat de betrouwbaarheid in van de bron				
De lezer leest de tekst grondig, volgens fase 2	1	2	3	4
11. De lezer leest hardop				
12. De lezer zegt steeds wat hij hieruit opmaakt				
13. De lezer noemt de kernzin van de inleiding				
van de alinea's in he middenstuk				
van het slot				
14. De lezer noemt signaalwoorden In hele tekst				
15. De lezer noemt verbanden In hele tekst				
16. De lezer herkent de functie van alinea's				
17. De lezer legt uit waaraan hij die functies herkent				
18. De lezer herkent de structuur van de tekst				
19. De lezer legt uit waaraan hij de structuur herkent				
20. De lezer benoemt de tekstsoort is				
21. De lezer licht toe waarom het die tekstsoort is				
22. De lezer benoemt het tekstdoel				
23. De lezer licht toe waarom het dat tekstdoel is				
24. De lezer noemt het tekstonderwerp				
25. De lezer noemt de hoofgedachte				
26. De lezer oordeelt over de betrouwbaarheid van de bron				
Totaal				
Feedback				

Hoofdstuk 3. Zelf een toets samenstellen, maken en beoordelen

Les 5

Doel:

1. signaalwoorden en verbanden herkennen en groeperen
2. begrijpen welk soort vragen er gesteld kunnen worden
3. elkaar feedback geven op een onderdeel uit het leesproces

Werkwijze: eerst klassikaal, dan alleen, daarna in duo's

Voorkennis Leerlingen hebben de theorie bestudeerd uit Nieuw Nederlands over signaalwoorden, verbanden, functies en tekststructuur.

Theorie hierover staat ook op www.leukerlezen.nl

Materiaal Naar keuze: tekst A en tekst 11A of tekst B en tekst 11B
Beoordelingsmodel: p. 27
(voor de docent: Het is gunstig als duo's dezelfde teksten kiezen en als de evenredig verdeeld zijn over de klas).

Niveau teksten zijn op F2/F3
de opdracht is op F3 niveau, geschikt voor havo 4

Ronde 1: 5 minuten voorkennis ophalen. Klassikaal.
De docent maakt kolommen op het digibord en vraagt je welke tekstverbanden je kent en noteert deze in de kolommen. Jij bedenkt nu zoveel mogelijk signaalwoorden die bij die verbanden horen. De leerling die de stift krijgt, noteert het eerste signaalwoord en geeft daarna de stift door aan een andere leerling die ook weer een signaalwoord in de juiste kolom toevoegt.

Ronde 2: 10 minuten. Individueel

Kies voor tekstfragment A of tekstfragment B, zie bladzijde 21
Let op: de verdeling in de klas moet half om half zijn.

Opdracht 1

Werk even in stilte en concentreer je op dit kleine tekstfragment.

Markeer de signaalwoorden en noteer het bijbehorende verband.

Opdracht 2

Vorm een duo met iemand die hetzelfde tekstfragment heeft gekozen en voer opdracht 2 op de volgende bladzijde 20 uit.

Opdracht 2: Bespreek met elkaar de volgende vragen.

1. Wat is, denk je, het onderwerp van deze tekst?
2. Waar let je op om dat te bepalen?
3. Wat moet er volgens jullie op de stippelijntjes staan? Met andere woorden wat zouden de deelonderwerpen kunnen zijn?
4. Heb je een idee wat de hoofdgedachte kan zijn? Waar let je op om dat te bepalen?
5. Welke functie heeft de inleiding hier?
6. En welke functie heeft het slot hier?
7. Kun je al zien wat de tekstsoort en het tekstdoel zijn?

Tekst A

..... insecten, veelzijdige stukjes vlees!

Het klinkt misschien vies, maar insecten kun je eten. In Europa en Noord-Amerika zijn we (nog) niet gewend insecten te eten, maar in grote delen van de wereld is dat heel normaal.

Zo smullen mensen in Cambodja van gefrituurde vogelspinnen en in Mexico loopt bij mensen het water in de mond als sprinkhanen op het menu staan. Ook in India, Zuid-Amerika, Australië en Thailand zijn mensen gek op insecten. Daar staan mieren op het menu. Nederlandse onderzoekers verwachten dat in 2020 insecten ook in Nederland gegeten gaan worden.

.....hier mist het middenstuk

In een aantal restaurants in Nederland worden insecten geserveerd. Ook de leerlingen van koksopleidingen leren hoe ze insecten moeten koken, bakken en wokken. Zo zijn ze voorbereid op de toekomst. De Minister van Landbouw zorgt er voor dat er insecten op de menukaart van de kantine van het ministerie staan. Ook trekt zij 1 miljoen euro uit om te laten onderzoeken op welke manieren insecten als voedsel kunnen dienen. Zullen insecten dan toch

Tekst B

Wat in de communicatie

De hele dag spreken wij met elkaar en een groot deel van die gesprekken kun je rustig roddelen noemen. Niet altijd met slechte bedoelingen praten we graag over een ander, maar één ding is zeker, we doen het wél. Typerend van het roddelen is de behoefte van mensen om de informatie die je hebt gekregen direct aan iemand door te geven. Maar, ook typerend bij het roddelen, je geeft die informatie dan heel gekleurd door. Je laat je namelijk door veel factoren beïnvloeden, waardoor ruis ontstaat. Ruis in gesprekken beïnvloedt het waarheidsgehalte, voor zover je bij roddelen over een waarheidsgehalte kunt spreken.

.....hier mist het middenstuk

En dat is dus ruis. Al bij de derde ronde is een verhaal teruggebracht tot een paar zinnestjes, waarbij zelfs de belangrijkste informatie, namelijk dat Paris Hilton terug moet naar de gevangenis, al is verdwenen. In korte tijd zijn er verschillen ontstaan in de informatieoverdracht over één onderwerp. Zo gaat dat bij roddelen ook. In die gespreksvorm wordt maar zelden nagetrokken of de informatie klopt. De hoeveelheid ruis neemt toe, naarmate er meer over gecommuniceerd wordt in het `roddelcircuit`.

Bron: schooltv 2007

Ronde 3: 20 minuten. Individueel.
Lees nu tekst 11A of 11B grondig.

Opdracht 3

Bespreek in een duo de tekstsoort, het tekstdoel, het onderwerp, de hoofdgedachte, de verbanden en de structuur. Maak samen acht vragen over de tekst en maak er een nakijkmodel bij, zoals bij een toets. Het is de bedoeling dat je laat zien dat je in dit stadium heel goed begrijpt welk soort vragen kan verwachten. Dus je vragen zijn niet afgezaagd, maar getuigen van het feit dat je er goed over hebt nagedacht.

De vragen gaan over:

- onderwerp
- hoofdgedachte
- signaalwoorden en tekstverband
- tekstsoort
- tekstdoel
- leespubliek
- functies van een alinea
- de inhoud

Ronde 7: 10 minuten

Wissel je toets met een ander duo uit. Beoordeel de vragen aan de hand van het beoordelingsformulier. Zie pagina 27

Het huiswerk krijg je vandaag van je medeklasgenoten. Dat is namelijk de toets die zij voor je gemaakt hebben.

Eetbare insecten Veelzijdige stukjes vlees!

Het klinkt misschien vies, maar insecten kun je eten. In Europa en Noord-Amerika zijn we (nog) niet gewend insecten te eten, maar in grote delen van de wereld is dat heel normaal.

Zo smullen mensen in Cambodja van gefrituurde vogelspinnen en in Mexico loopt bij mensen het water in de mond als sprinkhanen op het menu staan. Ook in India, Zuid-Amerika, Australië en Thailand zijn mensen gek op insecten. Daar staan mieren op het menu. Nederlandse onderzoekers verwachten dat in 2020 insecten ook in Nederland gegeten gaan worden.

Er zijn ongeveer 1400 soorten insecten die voor de mens eetbaar zijn. Het populairste eetbare insect is de sprinkhaan. Verder zijn er rupsen, kevers, bijen, wespen, wantsen, termieten, mieren en muggen die goed te eten zijn. Van al die eetbare insecten leeft slechts 2% in Europa. In Amerika en in Azië wonen 24% van de eetbare beestjes en in Afrika is dat zelfs 38%. Insecten eten is heel gezond. Insecten bevatten eiwitten, vetten en mineralen. Eiwitten zijn belangrijke bouwstoffen die je lichaam gebruikt om nieuwe cellen aan te maken. Insecten bestaan wel voor dertig tot 70% uit eiwitten. Andere voedingsmiddelen waarin eiwitten zitten zijn: kip, vis, vlees, yoghurt, kaas, pindakaas, eieren en insecten dus.

Net als in veel andere landen zijn we in Nederland gewend veel vlees te eten. Maar voor al die miljarden vleeseters is er in de toekomst waarschijnlijk niet genoeg vlees meer. Daarom zijn we op zoek naar vleesvervangers. Insecten zijn goede vleesvervangers. Ze zijn rijk aan eiwitten, vet en vitamines. Een kilo sprinkhanen heeft evenveel calorieën als 5 hamburgers, 6 pizza's of 11 hotdogs. En sprinkhanen vind je overal. Daar komt nog bij dat een sprinkhaan maar 1 keer zijn gewicht aan voedsel nodig heeft om uit te groeien tot een volwassen dier. Een koe heeft wel 10 keer zijn eigen gewicht nodig aan voedsel. In veel koek en snoep zijn insecten verwerkt. Je denkt misschien dat je nog nooit een insect hebt gegeten, maar in kant-en-klaar voedsel, zoals tomatensoep, pindakaas en appelmoes zitten soms insecten verwerkt . De

Voedsel en Warenautoriteit bepaalt hoeveel insectendelen er maximaal in de producten mogen. Insecten worden gebruikt als kleurstof om bijvoorbeeld snoep en koek de rode of roze kleur te geven. Naar schatting eet je al zo'n 500 gram insecten per jaar zonder dat je het doorhebt.

In een aantal restaurants in Nederland worden nu insecten geserveerd. Ook de leerlingen van koksopleidingen leren ze insecten te koken, bakken en wokken. Zo

zijn ze voorbereid op de toekomst. De Minister van Landbouw zorgt er voor dat er insecten op de menukaart van de kantine van het ministerie staan. Ook trekt zij 1 miljoen euro uit om te laten onderzoeken op welke manieren insecten als voedsel kunnen dienen. Dus insecten zullen over een paar jaar waarschijnlijk gewoon in de supermarkt liggen, zodat we er een heerlijke maaltijd van kunnen bereiden.

Bron: Duurzaaminsecteneten.nl 2013

Wat misgaat in de communicatie

De hele dag spreken wij met elkaar en een groot deel van die gesprekken kun je rustig roddelen noemen. Niet altijd met slechte bedoelingen praten we graag over een ander, maar één ding is zeker, we doen het wél. Typerend van het roddelen is de behoefte van mensen om de informatie die je hebt gekregen direct aan iemand door te geven. Maar, ook typerend bij het roddelen, je geeft die informatie dan heel gekleurd door. Je laat je namelijk door veel factoren beïnvloeden, waardoor ruis ontstaat. Ruis in gesprekken beïnvloedt het waarheidsgehalte, voor zover je bij roddelen over een waarheidsgehalte kunt spreken.

De letterlijke betekenis van roddelen is: 'het met genoeg praten over anderen, met name in ongunstige zin'. Roddelen is een vorm van communicatie, dat is de uitwisseling van informatie. Bij communicatie is er altijd sprake van een zender en een ontvanger. De zender stuurt informatie naar de ontvanger. Soms kan die reageren, zoals bij een gesprek, maar soms ook niet: als je televisie kijkt, heb jij niet de mogelijkheid om iets terug te zeggen. In die overdracht van informatie kan er van alles misgaan tussen zender en ontvanger. Als dat gebeurt, is er sprake van ruis. De informatie wordt dan niet goed of niet volledig overgebracht. Om uit te zoeken en te laten zien hoe ruis werkt, vroeg een docent Nederlands aan Hester om een krantenbericht goed te lezen. Daarna moest zij het verhaal doorvertellen aan Irene, die het op haar beurt weer moest doorvertellen, enzovoort. Het krantenbericht bestond uit 400 woorden. Hester las het bericht en moest de informatie daarna direct mondeling doorgeven.

"Eh, Paris Hilton, die eh, was na drie dagen vrijgelaten uit de cel omdat ze was opgepakt wegens rijden onder invloed. Nadat ze al een keer eerder was opgepakt, vanwege ook rijden onder invloed. Toen was haar rijbewijs afgenomen. Ze zou eigenlijk 23 dagen moeten zitten, maar vanwege een of andere medische reden kon ze dus eerder vrijgelaten worden na drie dagen. En dan zou ze nog wel 40 dagen huisarrest hebben gekregen maar eh, dat is volgens mij ook niet gedaan".

Irene vertelt wat zij gehoord heeft verder aan Wessel *"Nou eh, over Paris Hilton, die zat in de gevangenis voor het rijden onder invloed omdat ze het al eens eerder had gedaan. En ja, ze had geen rijbewijs, dus ze ging naar de gevangenis. En het was voor 23 dagen maar ze was door medische redenen was ze weer weggegaan, had ze huisarrest. Maar dat heeft ze nu ook niet meer. En dat wordt nu weer besproken of zo. Zoiets".*

Vervolgens geeft Wessel deze informatie door aan de docent Nederlands: *"Het ging over Paris Hilton, die ging rijden onder invloed, werd ze gepakt, Toen moest ze de gevangenis in. En toen is ze ook weer vrijgelaten".*

En dat is dus ruis. Al bij de derde ronde is een verhaal teruggebracht tot een

paar zinnestjes, waarbij zelfs de belangrijkste informatie, namelijk dat Paris Hilton terug moet naar de gevangenis, al is verdwenen. In korte tijd zijn er verschillen ontstaan in de informatieoverdracht over één onderwerp. Zo gaat dat bij roddelen ook. In die gespreksvorm wordt maar zelden nagetrokken of de informatie klopt. De hoeveelheid ruis neemt toe, naarmate er meer over gecommuniceerd wordt in het `roddelcircuit`.

Bron: schooltv 2007

Beoordelingsmodel voor de tekstvragen (incl. nakijkmodel) die de leerling gemaakt heeft bij tekst 11A of 11B

Naam beoordelaar: en

Naam beoordeelde en

Datum:

	Onv.	Vold	Goed
De vragen bevatten een goede vraag over tekstsoort	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
Er wordt een goede vraag gesteld over het tekstdoel .	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over de functie van een alinea is goed gesteld.	0	0	0
het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over het leespubliek is goed geformuleerd	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over de hoofdgedachte is goed geformuleerd	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over het onderwerp is goed geformuleerd	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over de inhoud is goed geformuleerd	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0
De vraag over signaalwoorden en verbanden is goed geformuleerd	0	0	0
Het antwoord op het nakijkblad is correct.	0	0	0

Tip

.....

Top

.....

Hoofdstuk 4. Bewust naar teksten luisteren

Les 6

- Doel** Je wordt je bewust van het feit dat gesproken taal (vaak) uit teksten bestaat die vooraf door iemand geschreven zijn. Denk hierbij aan actualiteitenrubrieken, het journaal, opiniërende programma's en reclamespotjes op televisie. De teksten van dergelijke programma's hebben allemaal een bepaalde structuur en een opbouw die door de schrijver bewust is toegepast. Door bewust te luisteren naar een gesproken tekst ontwikkel je je gevoel voor tekstbouw, tekststructuur, tekstsoort, tekstdoel en tekstpubliek.
- Materiaal** vragenblad op bladzijde 29
- Tijd** De opdracht duurt 40 minuten als de docent non-stop de fragmenten laat horen en zien. Er is ruimte om bij enkele fragmenten wat langer stil te staan.
- Werkwijze** klassikaal op het digibord of individueel in het computerlokaal. Eventueel kan de leerling deze opdracht ook thuis maken, met behulp van dit boekje dat te vinden is op www.leukerlezen.nl
- Mijn rol** De docent bedient de linkjes om de fragmenten zichtbaar te maken en zij houdt de tijd goed bij.
- De leerling** kijkt en luistert en beantwoordt de vragen.
- Reflectie** Na de test vullen leerlingen het bijbehorende reflectiemodel in. Daarop geven zij wat zij goed denken te beheersen en wat beter kan.

Vragenblad. Bewust luisteren naar teksten

Bekijk en beluister het tweede fragment en beantwoord daarna de vragen.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20120630_endorfine01

- 1 Wat is het onderwerp van dit fragment?
- 2 a Wat is de tekstsoort?
- b En wat is het tekstdoel?
- c Voor welk publiek?
- 3 Luister in het volgende fragment goed naar signaalwoorden en noteer er zoveel mogelijk.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bekijk en beluister het derde fragment en beantwoord daarna de vragen.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20081030_feyenoord01

- 4 Wat is de hoofdgedachte van dit fragment?
.....
.....
- 5 a Wat is de tekstsoort?
- b Wat is het doel?
- c Voor welk publiek?
- 6 Naast het opleiden van goede voetballers streeft Feyenoord in Ghana een goed doel na door ergens voorlichting over te geven. Waarover?
..... en

7 Wat zijn de deelonderwerpen in het volgende fragment. Kijk eerst en noteer ze dan.

.....
.....
.....
.....

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20120401_zweten01

8 Wat is het onderwerp van dit fragment?

9 Welke twee soorten klieren spelen een rol in de zweetproductie?

.....
.....

10 Hoeveel zweet produceert de mens gemiddeld per dag?

- 0 A van één tot ongeveer 10 liter
- 0 B tot ongeveer één deciliter
- 0 C meer dan één liter
- 0 D tot ongeveer één liter

Kijk en luister naar het volgende fragment? Beantwoord daarna de vragen.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111121_nieuwsgaring04

11 Wat is volgens de geïnterviewde de definitie van nieuws ?

- 0 A datgene dat niet normaal is
- 0 B is datgene dat je niet wist
- 0 C is datgene dat afwijkt van de norm

12 Wat is volgens de geïnterviewde een goede journalist?

- 0 A iemand die verslag doet en naar de feiten en de bronnen kijkt
- 0 B iemand die verslag doet van zijn mening en naar de feiten én de bronnen kijkt.
- 0 C iemand die verslag doet.

Bekijk het volgende fragment en beantwoord daarna de vragen.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111121_communicatie04

13 Wat voor een soort slot heeft deze tekst?

.....

Bekijk het volgende fragment en beantwoord de vragen.

http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20110621_columnomroeppolitiek01

14 Wat is het onderwerp van dit fragment?

15 Waarom is de publieke omroep terughoudend bij het laten zien van reclames?

.....
.....

16 Wat is de hoofdgedachte van dit fragment?

.....
.....

17 Welke bewering is het meest waar?

- 0 A Het tekstdoel van dit fragment informatie en ook overtuigend, de tekstmaker geeft namelijk informatie en zijn persoonlijke mening.
- 0 B Het tekstdoel van dit fragment is aansporend/activerend, de tekstmaker probeert je namelijk over te halen om iets te gaan doen.
- 0 C Het tekstdoel van dit fragment is strikt informatief, er worden namelijk geen persoonlijke meningen gegeven.

Bekijk het volgende fragment. (over strafrecht in Nederland)

<http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/project/3345427/kijk-en-luistervaardigheidstoets-afschaffen-levenslang>

18 Het programma wordt door de presentator ingeleid. Welke functie heeft de inleiding?

- 0 A een anekdote vertellen
- 0 B een mening naar voren brengen
- 0 C een deskundige aan het woord laten
- 0 D een conclusie trekken

19 Wat is de tekstsoort?

20 Welk doel heeft deze tekst?

21 Welke onderzoeksvraag ligt volgens jou ten grondslag aan deze kleine documentaire?
.....
.....

22 Van welke bronnen maken de documentairemakers gebruik?
.....
.....

23 Wat is de hoofdgedachte van deze documentaire?
.....
.....

24 Van welke gespreksvorm wordt gebruik gemaakt?
.....
.....

25 Vind je de geïnterviewde geloofwaardig. Licht je antwoord toe.
.....
.....

Huiswerk: Kies een D-toets die je thuis maakt. De docent opent de D-toetsen op de site.

Reflectiemodel

ingevuld door: klas: datum

	waar	beetje	niet waar
1. Ik beheers de theorie van de cursus lezen goed.	0	0	0
2. Ik zou nog beter willen worden voor wat betreft de volgende onderdelen:		
3. Ik heb me tijdens de lessen goed ingezet	0	0	0
4. Ik heb mijn huiswerk goed gedaan	0	0	0
5. Bij sommige onderdelen heb ik hulp nodig, nl:	1.		
	2.		
6. Van wie of met behulp waarvan kan ik die hulp krijgen?	1.		
	2.		
7. Mijn doel wordt:			
8. Het cijfer dat ik wil halen, is een:			
9. Ik ga voor de voorbereiding van de PART zeker de theorie in het boek leren.	0	0	0
10. Ik ga voor de voorbereiding van de PART zeker een D. toets maken.	0	0	0
11. Ik ga voor de voorbereiding van de PART zeker de website www.leukerlezen.nl raadplegen.	0	0	0
12. Door de werkvormen van de lessen leesvaardigheid ben ik gemotiveerder geworden om leestaken goed uit te voeren.	0	0	0